

És gazdagította az, hogy a megnyitót megtisztelte jelenlétével a Budavári Önkormányzat polgármestere, *dr. Nagy Gábor Tamás*, aki *dr. Issekutz Sarolta* rövid bevezetője után érdekes beszédben, nagy ívben vázolta fel 1848 március 15-ének, a forradalomnak, a szabadságharcban részt vevő magyar és nem magyar származású magyaroknak örökségét. Olyan, mai életünkről szóló, elgondolkodtató következtetéseket hallhattunk, mint például azt, hogy a magyar nemzet fogyását, soványodását nemcsak a háborúk legyilkoltjai és a trianonok növelték, de minden meg nem született ember is.

A rövid megnyitó ünnepség hangulatához hozzájárult *Zábó Gyula* énekművész (a Magyar Rádió kórusának tagja), aki hangszeres kíséret nélkül adott elő erdélyi és magyar dalokat, így természetesen 1848/49 hangulatához illően katonanépeket is. A bársonyos, de erős bariton hangja "betölti a termet", de nem ez a fontos. Zábó egyéniségében van valami elfogódott melegség, ami a dallamon és a tiszta szövegkiejtésen keresztül eljut a hallgatóhoz. A szó legjobb értelmében "megüti" az embert, méghozzá olyan módon (s ez Zábó Gyula legnagyobb érdeme), hogy észre sem vesszük: annyira természetesen énekel, hogy egy percig sem őt, hanem magát az előadott zenét csodáljuk

Egyik produkciója, egy gyergyói székely sirató ráadásul olyan dal, amelyet Kodály Zoltán 1908-ban éppen Gyergyószentmiklóson gyűjtött, jegyzett le.

Aztán a Klubest, 15-én. Azt hiszem, mindannyiunknak igen jól esett, hiszen méltó is volt, hogy a klub háziasszonya, Issekutz Sarolta már korábban úgy döntött; ha a hónap harmadik csütörtöke, hát akkor a harmadik!... Még ha állami ünnep s munkaszüneti nap is. Volt ugyan jó néhány olyan klubtagunk, aki éppen az eseménydús nap révén egyik rendezvényről a másikra loholt, hogy végre a Fővárosi Örmény Klub estjére érjen s innen a műsor végeztével rögtön siessen is tovább valamelyik esti megemlékezésre, vagy éppen fáklyás felvonulásra...

De ők sem bánták meg s azok sem, akik számára a délután kizárólag a klub jegyében telt.

A háziasszony összefogott történelmi visszapillantását értékes, érdekes idézetekkel tette még érdekesebbé, majd következett klubestjeink és más rendezvényeink gyakori, érdemleges művészvendége, *Fogolyán Kristóf* fuvolaművész. Eddig fellépéseiről és közreműködéseiről mindig csak szárazon megemlékeztünk, részletezés nélkül. Így most, az ünnephez ugyancsak méltó zenei estje révén ideje néhány szót szólnunk arról, hogyan is zenél Fogolyán úr.

Ő maga bizonyára nem veszi rossz néven, ha egy igen egyszerű kijelentéssel kezdjük: tisztán, kivehetően szól a fuvolája. Aki hallott már életében különféle előadóktól fuvolajátékot, az tudja, hogy ennek a fafúvósnak (mert, bár ma már fémből készül, igenis a fafúvósok közé tartozik) eleve úgynevezett "fedett" hangja van. Ezért is gyakran hallani homályos hangzást. Kristófnál nem! Sőt, ha a zene éppen megköveteli, néha egyenest keményen szól a hangszere, de sohasem élesen. Saját szerzeményeire annyit mondhatunk igen nagy elismeréssel, hogy "anyagszerűek", azaz, mondhatni 'binnen vannak a fuvolában', tehát zeneszerzőként sem tesz erőszakot, nem kíván ráerőltetni olyasmit, ami a fuvola természetétől idegen. Ugyanakkor könnyedén bánik a hangszerrel és elgondolkodtató, tiszta hangzásaival a nehezebb részleteket is érthetővé teszi a hallgató számára.

Köszönjük a márciusi klubestet.

dcs

*****

Tavaszi -2001

(mi múlt el? - márciusi és áprilisi évfordulók)

De: utódja, de: boldog őse... (?)

Kinek vagyunk utóda? Ki járt előttünk? Az ilyen, alapvető kérdéseket felteszi az ember (mint egyén), saját családjával kapcsolatban. És felteszi (mint társadalmi lény), a tágabb közösség, a szülőföld, a nemzet vonatkozásában.

Dehát... őszintén-e, vagy részrehajlóan? Gondolkodni pedig - a mai divat ellenére is - érdemes. Hát nézzük közös, nemzeti életünk utóbbi, néhány pillanatát. Nemrég múlt március, az pedig nálunk, Magyarországon nem is olyan közönséges hónap, hiszen bizonyos márciusban Petőfi állt elő a Nemzeti dallal.

Jön aztán 2001 márciusa s ezúttal nem Petőfi áll elő, hanem ismét vele állnak elé:

Például: hova lett a Sándor Segesvár után?

1. Petőfi meghalt, valahol, a harctéren kozák dzsidás döfte le.

Ez szép, ezt tanultuk, ez illik a költő tragikus csodájába, abba, hogy „egy gondolat bántja őt” s inkább csatatéren szeretne meghalni a szabadságért, nem pedig ágyban, párnák közt.

(Volt már Önöknek ágyban, párnák közt kiszenvető rokona, ismerőse? Olyan, aki gyógyszerekkel "életben" tartva végezte, holott esetleg éppen önuralmáról, villámgyors értelméről, csodálatraméltó, szerető humoráról volt ismert? S bevalljuk-e ilyen esetben, hogy... korábbi életéhez képest méltatlan ez az „ágyban, párnák közt”?...Miközben halálhozó, különféle színű "angyalokról" is szól a legutóbbi március...?)

2. Petőfit hadifogolyként - talán sebesültként - Szibériába vitték. Kigyógyult, megnősült, esetleg sok gyermeket nemzett, írt néhány verset is, amelyek saját maga gyenge utánérézései, vagy sem, ez nem olyan biztos, az is lehet, hogy ékes oroszossággal írta őket barguzini tájszólásban, aztán hatvan-nyolcvan vagy akárhány évesen eltemették. Mondjuk, Barguzinban.

(Olvasták Önök *Móra Ferenc* legjobb, legsúlyosabb, legszebb regényét: "*Ének a búzamezőkről*"? De, persze, ugyanide tartozik az erdélyi örménymagyar Czetz János esete is: mert vajon, ha az osztrák hadbírósnak a többiekkel együtt sikerül őt felakasztania, az nekünk "jobb-e", mint az, hogy Czetz Argentínában végzi - menekültként, s igen jól végzi azt, amihez igazán, magas szinten ért: a hadseregszervezést?)

A két "megoldási lehetőség"-ből számomra adódik egy harmadik, ugyancsak márciusi kérdés:

3. Érdekes-e, hogy mi történt Petőfi Sándorral Segesvár után?

Személyes válaszom, amelyet senkire sem kívánnék ráerőszakolni: nem érdekel!

Ugyanannyira nem, mint az sem, hogy valójában melyik kiskún helységben született.

De izgat, izgat és érdekel, egész életem során, hogy

Tüzesen süt le a nyári nap sugára... meg az, hogy

Rabok legyünk, vagy szabadok? meg az, hogy

Magyar vagyok, természetem komoly,

mint hegedűink első hangjai...

Ugyanis, amíg olvasom, addig ez a Petőfi Sándor, a Petrovics nevű szerb származású mészáros fia az én magyar költőm. Amíg még olvassuk, addig a miénk... És addig él is.

Ha viszont már nem olvassuk, akkor arról a női csontvázról tőlem akár még az is kiderülhet, hogy az Arany Jánosé.

Genocídiumok

Bizonyosan emlékszik, kedves Olvasó, arra a bizonyos harangra. Egy John Donne nevű angol költő (1573-1631) versében olvastuk, amely szerint a harang - ugye - mindegy, hogy kiért szól, mert érted szól. Mert mindegy, hogy kinek a kertjét viszi el az árvíz, azzal is Európa lett kevesebb, így hát ne kérdezzük, kiért szól a harang.

"Érted szól!"

Mostanában például világszerte "genocídium-ügyek" vannak, sajnos, virágzik a téma. Persze, jó lenne azt mondani, hogy ez így helyes: kongjanak a harangok, mindegy, hogy kiért szólnak, értünk szólnak.

Csak... esetenként komisz hang vegyül a kongásba.